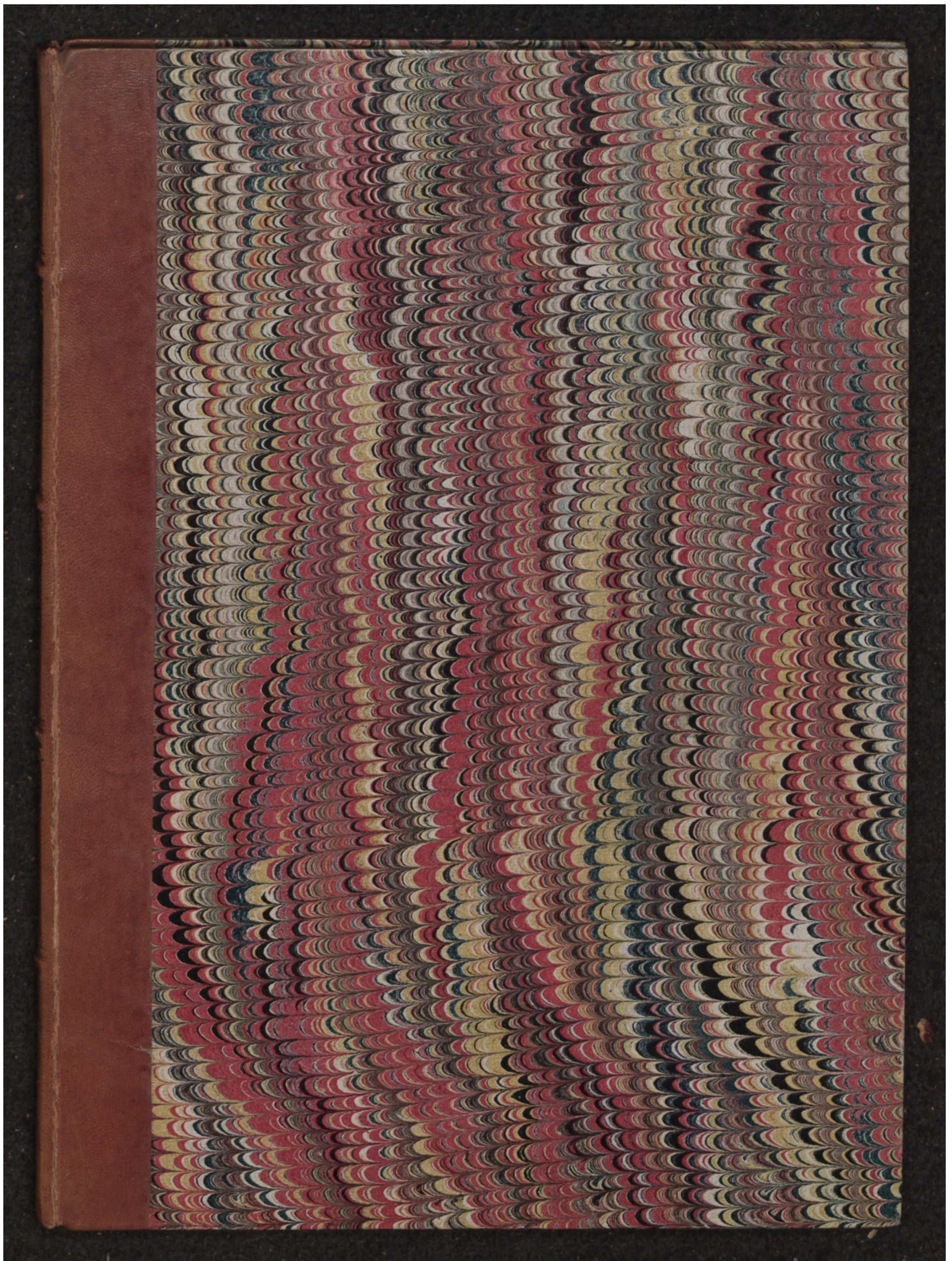
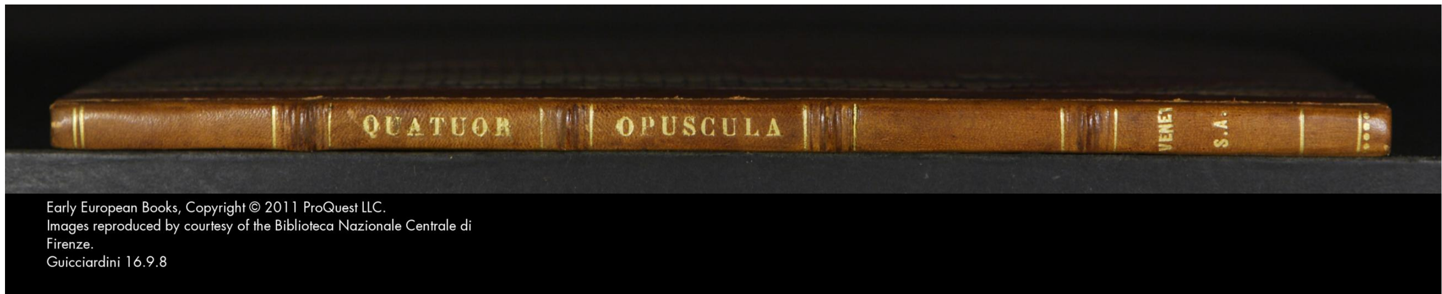

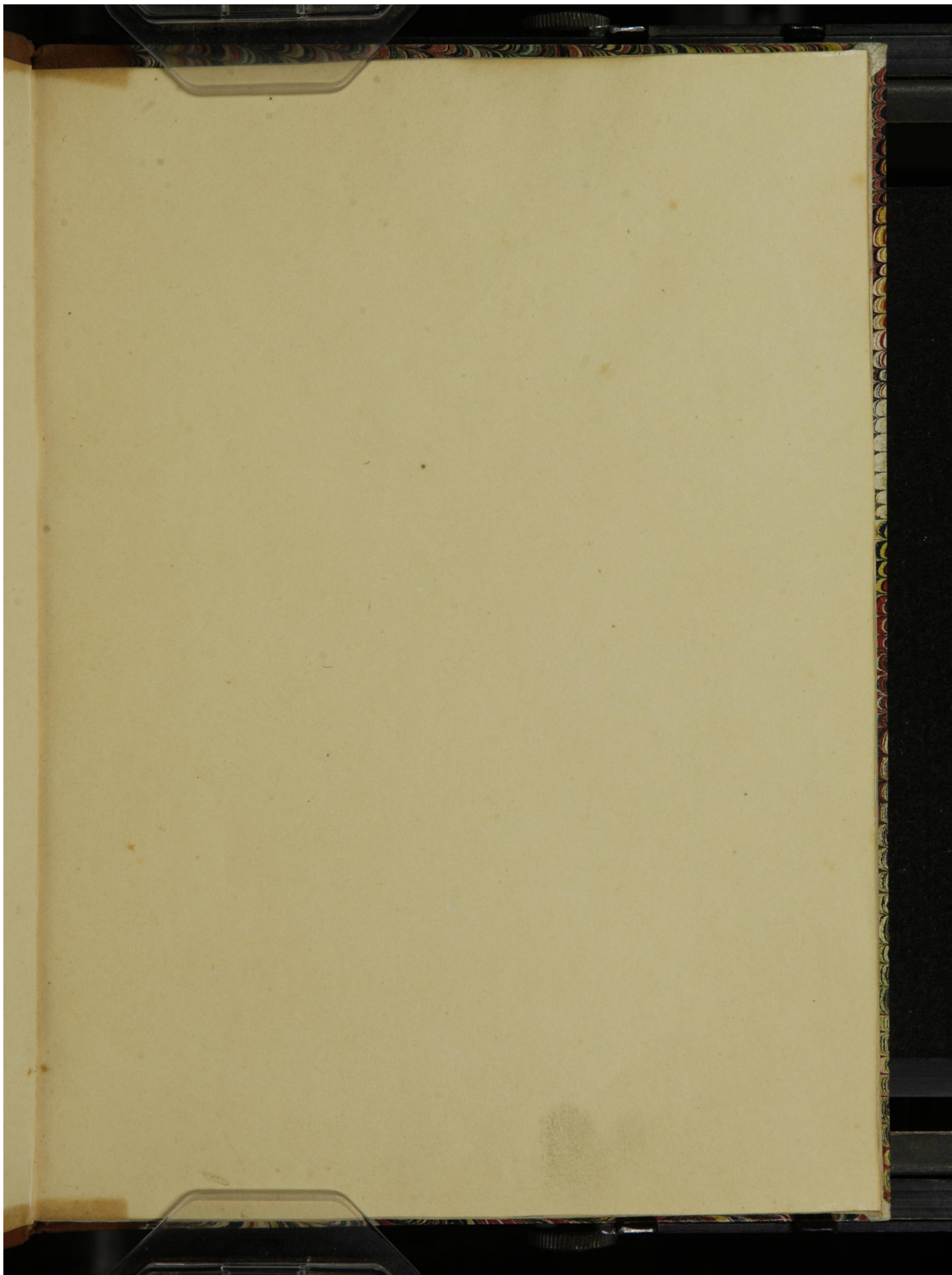

QUATUOR
OPUSCULA
VENET
S.A.

¶ Quattuor hic compressa opuscula.

Discordantie sanctorum doctorum. { Hieronymi. Augustini.

Sibyllarum de Christo vaticinia: cum appropriatis singularum figuris.

Varia Judeorum et gentilium de Christo testimonia.

Centones Probe Falconie de vtriusque testamenti hystoriis ex carminibus uirgilii selecti: cum annotatione locorum ex quibus desumpti sunt: a diuo Hieronymo Comprobate.

Duo luminaria magna Quæ deus fecit idest duos sacrosanctæ ecclesiæ doctores egregios. Eusebiũ uidelicet Hierony. & Aureliũ Augu. (quos deus elegit: ut pcũctis aliis scripturarum explanatione preessent) in multis dissentire uidentur. Volui ego eorum dicta colligere: ut diuersas uariasq; opiniones quadam sub breuitate percipias.

¶ Primo discordát in obseruatione legaliũ: ut refert sanctus Thomas sup quarto sen. dist. ii. arti. v. questiũcula. iii. Ná Augusti. tenet Petrũ culpabilẽ. & a Paulo iure reprehẽsum: ad Gala. ii. Hiero. uero asserit petrũ nõ peccasse: sed dispensatione usum: similiter & dispẽsatiue a Paulo redargutũ. Et hoc Hiero. asserit in epl'a ad Augu. quæ incipit. Tres simul

¶ Secũdo in eo dissentiũt: quoniá Hierony. ad Marcellá de quin (epistolas. q; questionibus in solutione tertie q̃stionis scribens tradit sanctos qui in fine mũdi uiui inueniẽtur: nõ morituros. Verũtamen uiuos assũmẽdos. Augu. aũt. xx. de ciui. dei oẽs tũc morituros affirmat: de quo scribit' sanctus Thomas super quarto sent. dist. xliii. arti. iiii. quo in loco sanctus Tho. Sancto Augu. fauet: sed dist. xlvii. q. ii. arti. iii. addidit ad. Augu. opi. docens sanctos non in aere: sed igne morituros.

¶ Tertio discordát. Ná Augu. xviii. de ciui. dei. c. xlii. tenet interptationẽ septuaginta fuisse factá seorsum a quolibet sine mutua collocutione: sed ope spũssancti miraculoso factũ: ut in nullo penitus discordarẽt: ut esset tanq̃ unius scriptoris interptatio una. Hiero: uero scribit nõ sic factũ esse sed q; singulis sabbatis cõuenerint ipsi septuaginta: & ex multis uná cõflauerint & mẽdacio ascribit primam opinionem: uelut patet in. ii. prologo Biblie: qui incipit. Desiderii mei. Sententie tamen' Augustini fauet Isidorus. vi. ethimo'. c. iiii. Et Hugo quarto didascolon. c. v.

¶ Quarto discordát: quoniá Hiero. tenet: nõ oẽs psalmos editos a Dauid & hoc in quodá' prologo super psalteriũ: qui tamẽ prologus cõmuniter in modernis bibliis non habetur. Sed Augusti. xvii. de ciui. dei. c. xiiii. contrarium asserit: innisus euágelicis testimoniis. Cui assentit gl. ordi. in proemio psalterii. Et Hugo in q̃rto

¶ Quinto discõueniũt. Nam Hiero. ĩ Chronica post Eusebiũ (didascolõ. c. iii. tradit: ut' quidam scribit. Cõstanti. magnũ fuisse hereticum: & baptizatũ Nicomediæ ab Eusebio arriano. Augusti. uero. v. de ciui. dei. c. xxv. ponit eũ ueri dei cultorem: & adducit eũ in exẽplum amicoꝝ dei: quibus tamẽ temporalia prospere succedũt. Cuius sententiá magis sequi uidentur alii doctores: ut Isidorus in Chronica sua: & liber gestoꝝ sancti Siluestri: a quo ponitur baptizatus Romæ. Et factus deinde psecutor arrianorum. Similiter & Martynus in Cronica sua: qui ad idem alios scriptores ut Ambrosium: Gregorium: & Chrisostomum inducit.

¶ Sexto. Quoniam Hierony. super Mattheũ dicit hunc uersum psalmi. In omnem terrá exiuit sonus eorũ &c. Et illud christi Matthei. xxvi. predicabitur euangeliũ hoc in uniuerso mũdo: esse completũ per Apostolos. Augu. tamẽ in epistola ad Esichiũ: prope finem dicit hoc nõdũ esse cõpletum. Cui assentit Origenes super Mattheũ. Et etiam magis cõsonat huic sententiæ textus euangelicus: quia

Christus

Christus subiunxit. Et tunc ueniet consummatio: que tamen nondum apparuit Licet cum Hieronymo concordet Chrisostomus super Mattheum.

¶ Septimo. Quia Hieronymus sup epistolá ad Tytũ paulo post pricipiũ arguit angelos p multa secula ante mũdũ uisibilẽ extitisse: & deo fuiuisse loquẽs ſm opinionẽ græcorũ. Augusti. tamẽ sup Gene. dicit: q simul cũ cœlo empyreo sint creati. Cui cõsentit Damasce. Et Thomas. i. pte. q. lxi. arti. iii. Hierony. autẽ cõsẽtit Ambrosius primo examerõ. ¶ Octauo discordát ná Hierony. in cõsolatiõe ad egrotũ paulo post principiũ uocat Salomonem beatissimũ: sanctissimũ & illustrẽ. Sed Augu. xvii. de ciui. dei. c. xx. dicit illũ bonis initiis malos adhibuisse exitus: & plus obfuisse illi secũdas res: q̃ pfuisse sapiẽtiam. Cuius sẽtẽtiæ magis fauere uidetur textus Bibliæ: ubi dicitur: porro Salomon cum esset senex: deprauatum est cor eius per mulieres. iii. Regũ capi. xi. Nec apparet de penitentia eius: cũ idola que propter mulieres erexerat: non ipse sed post eum Asa deleuit. iii. Regum. capi. xv. Quamuis etiam Hieronymus in epistola ad Vitalem: dicat circa medium ipsum cum Achaza domino recessisse: & de amabili domino factus est amator mulierũ.

¶ Nono. Nam Hierony. in plogo libri sapientiæ uidetur (sequendo hebreos) dicere: q liber sapiẽtiæ nõ sit editus a Salomone: sed Philone: & q iter scripturas sacras nõ deberet cõputari: secũdũ hebreos. Augu. tamẽ tertio retractationũ: ostẽdit se quãdoq tenuisse q fuerit editus a Iesu syrac: quod ibi retractat. Et licet nõ exprimat a quo sit editus: tamẽ i doctrina xpiana ipm enumerat iter libros sacros.

¶ Decimo. Quoniá Augu. xv. de ci. dei. c. xiiii. tenet septuaginta nõ solũ interptationis: sed etiam prophetiæ dono preditos: & q diuersitas inter eos & alios codices: nõ mẽdositas putádaest: sed ubi nõ est scriptoris error: aliqd eos diuino spiritu nõ interpretátiũ more sed pphetátiũ libertate aliter dicere uoluisse credẽdũ est. Hiero. tamẽ uidetur irridere in plogo sup Genesim. Et tamẽ i plogo libri hebraycarũ q̃stionũ tenet: septuagita mystica quæq i scripturis sãctis pdere noluisse.

¶ Vndecimo: quia Hierony. in libro hebraycarũ quæstionũ dicit: q deus ante quá cœlũ & terrá faceret: paradisum ante cõdiderat: ppter illud quod dicitur in Genesi: plátauerat deus paradisũ a pricipio. Augu. tamẽ octauo sup Genesim ad litterá exponit a pricipio. i. tertio die. Cui cõsẽtit Nicolaus de lyra: & alii expositores. Nec ratio bñ capit: q cũ padisus terrestris sit sub cœlo qd ante cœlũ factus sit.

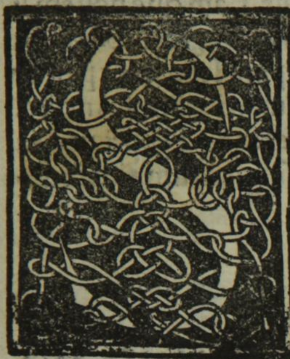
¶ Duodecimo: quoniá Augu. in lib. de cõcor. euangelistarũ asserit totá negationem Petri factam fuisse in atrio Anne. Et quæ dicta sunt inde post missum Iesum ad Cayphã: recapitulando dicta esse. Hierony. autem super Mattheum uidetur uelle: q Petrus i atrio Cayphæ negauit. Cui Beda in Luã cõsẽtire uidetur.

¶ Tertiodecimo. Nam Hierony. sup illud Abachuc. i. Mundi sunt oculi tui &c. negat singulos angelos prepositos singulis corporalibus creaturis. Augu. uero libro. lxxxiii. quæstionum: tenet q sic. Cui consentiũt Origenes & Damascenus. Vide etiam Thomam prima parte. q. capi. x. arti. i.

¶ Quartodecimo: quoniá Hierony. sup illud Ione. Tollite me & mittite in mare: dicit q licet ppria perire manu: ubi castitas periclitatur. Augu. autẽ primo de ci. dei. ca. xx. cõtrariũ affirmat. Cui assentit Thomas secũda secũde. q. lxiiii. arti. v.

¶ Quintodecimo: quia Hiero. ad oceanũ inquit ꝙ bigamia non cõtrahitur ex duabus uxoribus: si una fuerit habita ante baptismũ. Augu. uero ĩ epistola ad Tytũ cõtrariũ tenet: Cui cõcordat sanctus Thomas sup. 4. sen. dist. xxvii. q. iii. arti. ii.
¶ Sexto decimo discordãt: quoniam Hiero. in epistola ad Paulinum: reprobat a poetis de Christo quicq̃ esse predictum. Sed Aug. xviii. de ciui. dei ca. xlvii. contrarium sentit. Franciscus Petrarcha in epistola que incipit. Furorem Bocatius libro. xiiii. ca. viii. de Genealogia deorum. Cicero in oratione pro Aulo Licinio archiapoeta: fatentur poetas diuino afflatos spiritu. Item & Plato in phedone. Insuper & Lactantius de philosophis libro. vi. ca. viii. Demum Gregori. in prefatione moralium ait. Christum iudeorum & gentilium uocibus ꝓphetari: qui pro utrorumque salute uenerat: ꝙ autem in hac parte: & ultima discordãtia: uerior sit Augu. sentẽtia q̃ Hie. multis auctoritatibus cõprobabo. Adducã quid de xp̃o gẽtiles senserit: qd de ipsius fide & fidei: qbusdã articulis. Quid de ĩdiuidua trinitate & attributis diuinis. Et ecclesiæ non nullis sacramentis dixerũt. Nã ecclesiæ sacramẽta (ut sanctus Tho. in suis quolibetis ait) fidei q̃dã ꝓtestationes sunt. Insup quid Proba falconia opinata sit in centone quem ex Virgilii carminibus collegit: & xp̃i gest s appropriauit. Quid etiam prestãtes iudei: christi coetanei de ipso dixerũt.
¶ Sãctus igitur Tho. aquinas fa se. q. ii. arti. vii. ĩ solutiõe ad tertiũ dicit: ꝙ multi gẽtiliũ p mysteriũ angelorũ salutẽ adepti sunt. Vt & Dyonisius. ix. c. celesti. Ier. fatetur. Eã ob rẽ de xp̃o saltẽ ĩplicitã quandã fidẽ habuerũt. Nã multis gẽtiliũ de xp̃o facta fuit reuelatio: ut patet p ea q̃ ipsi p̄dixerũt. Iob nãq3. xix. dicitur. Scio ꝙ redẽptor meus uiuit &c. Inuenitur quoq3 (ut scribit Singisbertus in romanorum hystoriis) ꝙ tẽpore Cõstãtini augusti & Hierene matris eius: inuẽtum fuit sepulchrũ quodã: in quo iacebat hõ habẽs aureã laminã ĩ pectore: in qua scriptũ erat. Xp̃s nascetur ex uirgine. Et credo in eũ. O sol sub Hierene & cõstãtini tẽporibus: iterũ me uidebis. Habuerũt ergo quidã gẽtiles fidẽ ĩplicitã in diuina ꝓuidẽtia: credẽtes deũ esse liberatorẽ hominũ secũdũ modos sibi deo placitos. Et secundũ ꝙ aliquibus ueritatem cognoscẽtibus ipse reuelasset. Hæc sanctus Thomas aquinas refert in libro quem supra nominauimus.

¶ Capitum index.

Ibylla nomen eſt non propriũ mulieris: ſed officii: ſic dicta: ꝙ diuina conſilia noſſet: Aeoles enim σιοσ deos uocant. Βουλη uero grece conſilium dicitur uel ſententia: ex quibus hoc nomem compoſitum eſt. Vnde ſibylla dicta quaſi theobulin quia ſibyllas dei ſentẽtiarum uaticinatrices mulieres antiqui dixerũt: hinc ſibyllini libri dicti ſunt quos romani ſumma religione: atqꝫ obſeruantia cuſtodiebát: & ad eos quaſi ad oraculum: quindecim uiri adire ſolebant: quum dii immortales publice erant conſulendi.

¶ Horum autem inuentio talis memoratur fuiſſe. Anus hoſpita atqꝫ incognita. Tarquinũ ſuperbum regẽ adiit: nouem libros ferens quos eſſe dicebat diuina oracula: eos dixit uelle uenũdare: petito a rege precio. Trecẽtos philippeos aureos poſtulauit. Riſit rex quaſi anus etate deſiperet. Tũ illa foculo corá rege cum igni appoſito tris libros ex nouẽ deuſſit. Rurſuſqꝫ regẽ an reliquos ſex eodẽ precio emere uellet interrogauit. Id rex multo deriſit magis dixitqꝫ anũ iá proculdubio delirare Mulier ibidem ſtatim tris alios libros exuſſit: atqꝫ idipſum denuo placide rogauit: ut tris reliquos eodẽ illo precio emeret. Tarquinus ore iá ſerio attẽtiore aío factus: conſtátiá mulieris haud negligẽdá putauit: & tris reliquos libros: nihilo minori p̄cio: q̄ qđ pro oíbus fuerat a prĩcipio petitũ mercatus ẽ. Mulier a rege digreſſa: poſtea nuſq̄ loci uiſa conſtitit. Propter qđ ſibylla exiſtimata eſt: libriqꝫ ipſi in ſacrariũ conditi Sibyllini appellati: quorum poſtea numerus adeo auctus eſt: capitolio refecto: ꝙ ex omnibus ciuitatibus & italicis & grecis p̄cipueqꝫ: Erithreis coacti allatiqꝫ ſunt romam: cuiuſcunqꝫ ſibille nomine fuerunt. Sibyllas autem ueteres uocabant mulieres Entheas: hoc eſt quarum pectus deum recepiſſent. Virgi. Magnam cui mentem: animunqꝫ delius inſpirat uates.

¶ DE NVMERO SIBYLLARVM. CAPVT. II.

Arro in libris rerum diuinaruz quos ad. C. cæſarem põtificem maximum ſcripſit: decem fuiſſe ſibyllas cõmemorat: eaſqꝫ omnes enumerauit ſub auctoribus qui de ſingulis ſcriptitarunt. Prima de perſis fuit: cuius mentionẽ fecit Nicanor: qui res geſtas Alexandri macedonis ſcripſit. Secũda libyca: cuius meminit Euripides in lamie ꝓlogo. Tertia delphica de q̄ loquutus eſt Chryſippus in eo libro quẽ de diuinatione cõpoſuit. Quarta Cumea: quá in libro belli punici: piſo in annalibus nominauit. Quinta Erythrea: quá quidá proprio nomine Eriphylá uocát & in babylone ortá: hác Apollodorus Erythreus ſuá affirmat eſſe ciuẽ: eáqꝫ graiis iliõ petẽtibus uaticinatá: & perituram eſſe troiá: & Homerum mẽdacia eſſe ſcripturũ. Sexta. Samia: de qua ſcribit Eratoſthe-

nes in antiquis annalibus samioꝝ reperisse scriptum. Septima Cumana nomine Amalthea: que ab aliis Erophile uel Demophile nominatur. Eam que nouem libros suprascriptos Tarquinio regi attulit. Octaua elespontica in agro Troiano nata Vico Marinesso circa oppidum Gergitheum: quam scripsit Heraclides ponticus: Solonis & Cyri fuisse temporibus. Nona Phrigia: que uaticinata est Ancyre. Decima Tyburs que & Tyburtina dicta ē: nomine Albimea: que Tyburi ut dea colitur iuxta ripam Anienis. Cuius in gurgite: memorant simulacrum eius inuētum fuisse tenens librum in manu.

Caput. iiii.

Sibylla persica. Quo tempore fuit nō inuenimus. Eam tamen aurea ueste indutam & candido uelo coopertam incessisse legimus. Que de christo hec prenunciauit: panibus simul quinqꝫ: & duobus piscibus: hominum milia in heremo quinqꝫ satiabit: & reliquas tollens duodecim cophinos impleuit in spem multorum. Alio quoque in loco sic ait. Ecce bestia conculcaberis & gignetur dominus in orbē terrarum: & gremium uirginis erit salus gentium: & pedes eius inualitudine hominum: & inuisibile uerbum palpabitur.

Huius sibylle mentionem facit Nicanor: qui res gestas Alexandri Macedonis scripsit.

Virgine matre satus: pandore sidebit asello.

Iucundus princeps: unus qui ferre salutem
Rite queat lapsis: tamen illis forte diebus
Multi multa ferent immensi fata laboris
Solo sed satis est oracula prodere uerbo
Ille deus casta nascetur uirgine magnus

Sequitur Schema.

Sibylla persica

Caput.iiii.

Sibylla libica. Quo tempore floruerit non satis constat: eam tamē haud multum iuuenem uaticinatam fuisse legimus Ornata serto uiridi ex floribus in capite: uestita palio honesto. Ita de christo suum uaticinium protulit dicens. Ecce ueniet dies: & iluminabit dominus condensa tenebrarum: & nexus synagoge soluetur: & desinent labia hominnm cum uiderint regem uiuentium & tenebit illum in gremio uirgo domina gentium: & regnabit in misericordia: & uterus matris eius erit statera cunctorum: inde in manus iniquas ueniet & dabunt Deo alapas manibus incestis miserabilis & ignominiosus erit miserabilibusq; spem prebebit.
Huius sibylle meminit Euripedes in lamie prologo.

Ecce dies venient quo eternus tempore princeps.

Irradians sata leta: uiris sua crimina tollet:
Lumine clarescet cuius synagoga recenti.
Sordida qui solus reserabit labra reorum.
Aequus erit cunctis: gremio rex membra reclinet:
Regine mundi: sanctus: per secula: uiuus

Sequitur Imago.

Sibilla libica

Caput. v.

SIbylla Delphica vates insignissima: in templo Delphici Apollinis nata ꝛ ꝛ ante Troiana bella vaticinata ꝛ multo in p̄cio fuit. Que intercetera a sancto spiritu edocta multis carminibus: seriem omnem incarnationem verbi dei: peroptime descripsit. Eius quoqꝫ verbi vitam omnem: ꝛ miracula: Proditionemqꝫ: capturam: illusiones: ac deniqꝫ turpissimam mortez: preterea ꝛ resurrectionem: ac eius ascensionez: ita perlucide scripsit: vt Hystoriam magis dictitasse: quã venturos actus visa sit. Unde ferunt eam hec pauca dixisse. s. ipsum tuum cognosce dominum: qui vere dei filius est. Et alibi: nascetur propheta absqꝫ matris coitu: ex virgine eius. De qua Crisippus locutus est: i eo libro quẽ de diuinatione composuit.

NOn tarde veniet: tacita sed mente tenendum.

Hoc opus: hoc memori semper qui corde reponet
huius pertentant cor gaudia magna prophete
Eximii: qui uirginea conceptus ab aluo
Prodibit: sine contactu maris: omnia uincit
hoc nature opera: at fecit qui cuncta gubernat

¶ Sibylla delphica.

Caput.vi.

SIbilla chimeria in Italia nata: alias Chimica: vestita celestina veste deaurata capillis per scapulas sparsis: et iuuenis (de quo ennius) sic ait. In prima facie virginis ascẽdit puella pulchra facie prolixa capillis: sedens super sedem stratam: nutrit puerum: dans ei ad comedendum ius proprium: idest: lac de celo missum.

IN teneris annis: facie presignis honore.
Militie eterne regẽm sacra virgo cibabit
Lacte suo per quem gaudebũt pectore sũmo
Omnia: et eoo lucebit sydus ab orbe
Mirificum: sua dona magi cũ laude ferẽtes
Obiicient puero: myrrhã: aurũ: thura sabea

¶ Sequitur Imago.

❡Sibylla chimicha

Ibylla Samia: a samo insula: nudum ensem sub pedibus: formosum pectus: subtileqꝫ veluꝫ in capite habens. Sic ait. Ecce veniet diues: ⁊ nascetur de pau percula: ⁊ bestie terrarum adorabunt eum: ⁊ dicent. Laudate eum in atrijs celorum.

De hac scripsit Eratosthenes in antiquis annalibus: samiorum reperisse scriptum.

Ecce dies nigras que tollet leta tenebras
Mox veniet: soluens nodosa volumina vatū
Gentis iudee: referent vt carmina plebis
Hunc poterunt clarum viuorū tangere regē
Humano quem virgo sinu inuiolata fouebit
Annuit hoc celū: rutilantia sydera mōstrant

¶ Sequitur Schema.

¶ Sibylla samia.

Ibylla Cumana fuit tēpore Tarquinii Prisci: ⁊ de Christo teste Virgilio sic ait. Ultima cumei venit iaꝫ carminis etas: Magnus ab integro seclorum nascitur ordo: Iaꝫ redit ⁊ virgo redeunt saturnia regna: Iā noua progenies celo demittitur alto. Tu modo nascēti puero: quo ferrea primum. Desinet: ⁊ toto surget gens aurea mundo. Casta faue lucina: tuus iam regnat apollo.

IAm mea: certa manent ⁊ vera: nouissima verba.
Ultima venturi qꝫ erant oracula regis
Qui toti veniens mundo: cum pace placebit
(Ut voluit) nostra vestitus carne decenter
In cunctis humilis: castam pro matre puellā
Deliget: hec alias forma precesserit omnes

¶ Sequitur Figura.

Sibylla cumana.

Caput.ix.

Ibylla Hellespontica in agro troiano vico marinesso circa oppidum Girgithium nata: vetula ꝛ antiqua veste rurali induta: ligato velo antiquo capite sub gula circumuoluta vsqꝫ ad scapulas quasi despecta quam scribit Heraclides dixisse. De excelsis celoꝝ habitaculo prospexit deus humiles suos. Et nascetur in diebus nouissimis de virgine Hebꝛea: in cunabulis terre.

Ammeditoꝛ quondam: vidi decorare puellam.
Eximio (castã q̃ se seruaret) honoꝛe
Munere digna suo: ꝛ diuino numine visa:
Que sobolẽ multo pareret splẽdoꝛe micãteꝫ
Pꝛogenies summi: speciosa ꝛ vera: tonantis
Pacifica munduꝫ qui sub ditione gubernet.

Sequitur Imago.

Sibylla hellespontica

Caput.x.

Ibylla phrigia induta veste ru
bea: nudis brachiis: antiqua sa
turnina facie: crinibus sparsis:
digito indicās sic dixit. Flagel-
labit deus potentes terre: ⁊ o-
lympo excelsus veniet: ⁊ firma
bitur consiliuꝫ in celo: ⁊ annunciabitur virga
in vallibus desertorum.

psa deum vidi summum punire vo
lentem.
Mundi: homines stupidos: ⁊ pecto
ra ceca rebell'
Et quia sic nostraꝫ complerant crimina pellē
Virginis in corpus: voluit demittere celo
Ipse deus proleꝫ: quā nunciet angelus alme
Matris quo miseros contracta sorde leuaret

¶ Sequitur Imago.

Sibylla phrigia

Ibylla Europea: decora iuuenis: facie rutilans: velo subtilissimo capite ligata: induta veste aurea: de christo sic ait. Ueniet ille: & transibit montes & colles & latices siluarũ olympi: regnabit in paupertate & dominabitur in silentio: & egredietur de vtero virginis.

Uirginis eternum veniet de corpore verbum.
Purum: qui valles & montes transiet altos
Ille volens etiam stellato missus olympo
Edetur mundo pauper: qui cuncta silenti
Rexerit imperio: sic credo: & mente fatebor
Humano simul ac diuino semine gnatus

¶ Sequitur Imago.

Sibylla Europea

Caput.xij.

Ibylla tiburtina nomine Albunea non multum senex: veste rubea induta desuper ad colluz pellem hirciniam per scapulas habens: capillis discopertis: cuius simulacrum tenebat librum in quo scriptum erat. Nascetur Christus in Bethlehem: ⁊ annunciabitur in Naçareth: regēte thauro pacifico fundatore quietis. O felix illa mater: cuius vbera illum lactabunt.

Erax ipse deus: dedit hec mihi munia fandi.
Carmine q̄ sanctam potui monstrare puellam
Concipiet que naçareis in finibus: illum
Quē sub carne deū bethlemica rura videbūt
O nimium felix: celo dignissima mater
Que tantam: sacro lactabit ab vbere: prolez

¶ Sequitur Figura.

¶ Sibylla Tiburtina

Caput.xiiij.

Ibylla agrippa: rosea veste cũ clamide rosea: non multum iuuenis manum tenẽs in gremio quasi admirans ⁊ deorsum respiciens: sic ait de Christo: inuisibile verbum palpabitur ⁊ germinabit vt radix: ⁊ siccabitur vt folium: ⁊ nõ apparebit venustas eius: ⁊ circundabitur aluus materna: ⁊ flebit deus leticia sempiterna ⁊ ab hominibus conculcabitur: ⁊ nascetur ex matre vt deus: ⁊ conuersabitur vt peccator.

Summus erit sub carne satus: charissimus atqꝫ.
Uirginis ⁊ vere complebit viscera sanctum
Uerbum: consilio: sine noxa spiritus almi
Despectus multis tamen ille: salutis amore
Arguet ⁊ nostra commissa piacula culpa
Cuius honos constãs: ⁊ gloria certa manebit

¶ Sequitur Imago

¶ Sibylla Agrippa

Caput.xiiij.

Ibylla nobilissima Erithrea in Babilonia orta: de christo sic ait. In vltima autem etate humiliabitur deus: et humanabitur proles diuina: iungetur humanitati diuinitas. Iacebit i feno agnus: et officio puellari educabitur deus et homo. Signa precedent apud appellas. Mulier vetustissima puerum prestiuz concipiet. Boetes orbis mirabitur et ducatum prestabit ad ortum.

Hanc Apollodorus Erithreus affirmat suã fuisse ciuem: eamqz graijs ilium petentibus vaticinatam et perituram esse troiam: et Homerum mendacia scripturum.

Erno dei natuz: qui se demisit ab alto
Ultima felices referent cũ tẽpore soles
Hebrea quem virgo feret de stirpe decora
In terris multum teneris passurus ab annis
Magnus erit tamẽ hic diuino carmĩe: vates
Uirgine matre satus prudenti pectore verax

Sequitur Imago.

Sibylla Erythrea

¶DE VATICINIO SIBYLLE ERITHREE. Caput.XV.

QVia uero Erythrea ceteris sibyllis celebrior perhibetur esse & nobilior. Ideoq̃ p̃sentibus inserere placuit q̃ deea diuus Augustinus libro de ciuitate dei.xviii.capite.xxiii.scriptũ reliquit.Hec inquit Erythrea Sibylla q̃dã de xp̃o manifesta cõscripsit:q̃ etiã nos priuis ĩ latina lingua uersibus male latinis & nõ stãtibus:legimus:p(nescio cuius)interp̃tis ĩperitiam sicut post cognouimus.Nã uir clarissimus Flactianus(qui etiam p̃cõsul fuit:hõ facillime facũdie:multeq̃ doctrine)cũ de xp̃o colloqueremur:græcũ nobis codicẽ p̃tulit:carmĩa esse dicẽs:sibylle erythree:ubi ostẽdit quodã loco ĩ capitibus uersuũ ordinẽ litteraꝝ ita se habẽtẽ:ut hec in eo uerba legerẽtur in greco:q̃ sic sonãt in latino:iesus xp̃s dei filius saluator.Hii aũt uersus:quoꝝ prime littere istũ sensũ quẽ diximus reddũt:sicut eos q̃dã latinus extãtibus uersibus ẽ ĩterp̃tatus hec cõtinẽt

¶Vigintiseptẽ Sibylle carmina:quorũ capitales littere in græco hec uerba reddunt:iesus Christus dei filius saluator.Licet translator latinus hoc mysterium in suis carminibus non seruauerit. Caput.XVI.

IVDICII SIGNVM tellus sudore madescet.
E celo rex adueniet per sæcla futurus:
Scilicet ĩ carnem presens ut iudicet orbẽ.
Vnde deũ cernẽt incredulus atq̃ fidelis
Celsum cũ sanctis:æui iã termino in ipso.
Sic anime cum carne aderunt:quas iudicet ipse.
Cum iacet incultus densis in uepribus orbis.
Reiicient simulachra uiri:cũctam quoq̃ gazã
Exuret terras ignis:pontumq̃ polumq̃
Inquirens:tetri portas affringet auerni.
Sanctorum:sed enim cuncte lex libera carni
Tradetur:sontes æterna flamma cremabit.
Occultos actus retegens:tunc quisq̃ loquetur
Secreta:atq̃ deus reserabit pectora luci.
Tũc erit & luctus:stridebunt dentibus omnes
Eripitur solis iubar:& chorus interit astris
Soluetur celum:lunaris splendor obibit
Deiiciet colles:ualles extollet ab imo
Non erit in rebus hominum sublime uel altũ.
Iam æquantur campis montes & cerula ponti
Omnia cessabunt:tellus confracta peribit.
Sic pariter fontes torrentur:fluminaq̃ igni.
Et tuba tunc sonitum tristem demittet ab alto
Orbe:gemẽs facinus miserũ:uariosq̃ labores
Tartareumq̃ chaos mõstrabit terra dehiscens
Et coram hic domino reges sistẽtur ad unum.
Recidetq̃ e cælo ignisq̃ & sulphuris amnis.

¶ Explicatur mysterium latens in dictis viginti septem versibus. Caput.xvij.

IN his latinis uersibus de græco utcūq; trāslatis ibi non potuit ille sensus occurrere qui sit: cū littere (que sunt in eoꝝ capitibus (cōnectūtur ubi y littera in græce posita est: quia nō potuerūt latina uerba inueniri: que ab eadē littera inciperēt: & sentētie cōuenirēt. Hii aūt sunt uersus tres: quintus: octauusdecimus & nonusdecimus. Deinde litteras q̄ sunt in capitibus oīum uersuū cōnectētes: hoꝝ triū q̄ scripte sunt non legamus: sed pro eis y lytterā tanq̄ in eisdē locis ipsa sit posita recordemur & exprimimus in quinq; uerbis: iesus christus dei filius saluator. Sed cū græce hoc dicitur: non latine. ¶ Et sunt uersus uiginti & septē qui numerus quadratū ternariū solidum reddit. Tria enim: ter ducta: fiunt nouē. Et ipsa nouē si ter ducātur: ut ex lato in altū figura cōsurgat: ad uiginti & septē perueniūt. ¶ Horū aūt græcoꝝ quinq; uerba che sunt iesos Christos theu yios σοτερ: qđ est latine iesus christus dei filius saluator: si p̄mas litteras iūgas: erit in græco ichthys: idest in latino piscis. In quo nomine: mystice intelligitur Christus: eo ꝙ in huius mortalitatis abysso: uelut in aquarum ꝓfunditate: uiuus hoc est sine peccato: esse potuerit.

¶ Quid diui Augustinus & Hieronymus senserint de sibylla Erythrea: quo ad beatitudinē. Caput.xxviii.

Diuus Augustinus libro quo supra de Ciuitate dei libro. xxviii. capite. xxiii. hoc testimoniū prebet de eadem: dicēs: hec aūt: sibylla siue Erythrea: siue (ut quidā magis credūt) cumana: ita nihil habet in toto carmine suo: (cuius exigua ista particula est) qđ ad deoꝝ falsoꝝ siue fictorū cultum pertineat: quinimo ita etiā contra eos: & contra cultores eorū loquitur: ut in eoꝝ numero deputanda uideatur: qui pertinent ad ciuitatē dei. Beatus aūt Hieronymus primo libro contra iouinianū: capite. xxvi. sic de sibyllis scripsit. Quid referā sibyllas. Erythreā & Cumanā & octo reliquas: quarū insigne uirginitas est & uirginitatis pretiū: diuinatio. Eolico enim sermone sibylla: σιουόΒουλΗ sios bule dicitur: hoc est: dei consilium: qđ sola scribitur nosse uirginitas. Ex quibus beatoꝝ Augustini & Hironymi sentētiis liquido patet: ꝙ hec sibylla: & forsan eadē ratione etiā relique in eo sunt numero cōputāde: qui ptinēt ad ciuitatē dei: hoc ē beatoꝝ: unde facile colligitur ꝓbabiliorē imo & ueriorē esse opinionē eoꝝ q tenēt ꝙ oēs ꝓphetie sibyllaꝝ fuerint a spiritu bono: q̄ eoꝝ qui dixerūt ꝙ fuerit a spū malo.

¶ Vaticinia sibylle Erithree siue ut aliis placet Cumee de passione & resurrectione christi: post Lactantiū & Augustinū loco quo supra. Caput.xix.

INserit etiam Lactantius firmianus operi suo: quedā de christo uaticinia sibylle quāuis non exprimat cuius: Sed que singulatim ipse posuit: ego arbitratus sum coniunctim esse ponenda: ut sit unū prolixum: que ill e plura commemorauit & breuia.

De captione domini.

In manus iniquas infidelium postea ueniet.

DE ALAPHISATIONE.

Et dabunt deo alapas manibus incestis.

DE consputione.

Et impurato ore expuent ueneratos sputus.

DE uerberatione dorsi.

Dabit uero ad uerbera simpliciter dorsum.

De colaphisatione: & obmutescentia.

Et colaphos: accipiēs: tacebit: ne quis agnoscat quo uerbum uel unde uenit: ut inferis loquatur

DE COronatione spinea.

Et corona spinea coronetur.

DE FELlis & aceti potatione.

Ad cibum autem fel: & ad sitim acetū dederunt Inhospitalitatis hanc monstrabunt mensam.

DE uerbo Christi: nesciunt quid faciunt.

Ipsa enim insipiēs gēs: dn̄m deū tuū nō intellexisti. Ludentem mortalium mentibus.

ITErum de coronatione & fellis potu.

Sed & spinis coronasti: & horridum fel miscuisti

DE VELO TEMpli ascisso.

Templi uero uelum scindetur.

DE trium horarum tenebris.

Et medio die nox erit tenebrosa nimis in tribus horis.

DE morte christi triduana.

Et morte morietur tribus diebus somno suscepto

DE resurrectione & reditu ab inferis.

Et tunc ab inferis regressus: ad lucem ueniet.

Primus resurrectionis principio reuocatus ostēso

¶ VNDE precedētia uaticinia beatus Augustinus desumpserit. Caput.XX.

ISTA Lactātius carpti p interualla disputationis sue: sicut ea poscere uidebātur que ꝓbare intēderat: adhibuit testimonia sibyllina: q̄ nos nihil interponētes: sed in unā seriē cōnexa ponētes: solis capitibus (si tamē scriptores deinceps ea seruare nō negligāt) distinguēda curauimus. Nō nulli sane Erithreā sibyllam non romuli: sed belli troiani tempore fuisse scripserunt.

¶ Finis Opusculi de uaticiniis sibyllarum.

¶ Impressum Venetiis per Bernardinum Benalium.

Probe Centone Vatis Clarissime a Diuo Hieronymo Comprobate.

Centonam De fidei nostre Mysterijs e Maronis Carminibus excerptum Opusculum.

Probe Falcōie vatis clarissime Cētone Capitulorum. Tabula

De mysterijs test. me .ti veteris.

De mysterijs noui testamenti.

Finis Tabule.

¶ Probæ Falconiæ Centonæ Clarissimæ Fœminæ excerptum: e Maronis carminibus ad testimonium ueteris noui(que) testamenti Opusculū Centones. Capi. I.

Am dudū temerasse duces: pia fœdera pacis
Regnandi miseros tenuit quos dira cupido
Diuersasq; neces regum crudelia bella
Cognatasq; acies pollutas cede parentum
Insignes clypeos nulloq; ex hoste trophea
Ságuine cóspsos tulerat quos fama triūphos
Innumeris totiens uiduatas ciuibus urbes
Confiteor scripsi: satis est meminisse malorum

¶ Inuocatio dei. Capi. II.

Nunc deus omnipotens: sacrum precor accipe carmen
Aeternumq; tui septemplicis ora resolue
Spiritus: atq; mei resera penetralia cordis
Archana: ut possim natis proba cuncta referre
Non nunc ambrosium cura est mihi querere nectar
g ii Nec libet aonio de uertice ducere musas
Non mihi saxa loqui uanus persuadeat horror
Laurgerasq; sequi tripodas: & inania uota
Iurgantesq; deas: procerum dictosq; penates e viii
Nullus enim labor est: uerbis extendere famam e iiii
Atq; hominum studiis paruam disquirere laudem

¶ Tactandorum propositio. Capi. III.

Castalio sed fonte madens immitata beatos
Quæ sitiens ausi sanctæ libamina pacis
g i Hinc canere incipiam: presens deus errige mentem
Virgilium cecinisse loquar: pia numera christi
e xi Rem nulli obscuram: repetens ab origine pandam g iii
e iiii Siqua fides: animum ueri: sed fusa per artus e vi
Mens agitat molem: & toto se corpore miscet
Spiritus & quantum non noxia corpora tardant e vi
Terreniq; hebetant artus moribundaq; membra

¶ Deprecatio ad deum. Capi. iiii.

e x O pater o hominum rerumq; eterna potestas
Da facilem cursum: atq; animis illabere nostris e iiii

g ii	Tuq; ades: inceptumq; una decurre laborem	e vi
e i	Nate patris summi: uigor & celestis origo	e viii
e xi	Quē primū colimus: meritosq; inouamus honores	e viii
b iiii	Iam noua progenies: omnis quem credidit ætas	e viii
g iiii	Quæ sint quæ fuerint: & quæ uentura trahuntur	
e vi	Moseum ante omnes totum cecinisse per orbem	b iii
	Iam pridem memini ueterum monimenta uiro℞	e viii
e viii	Munera uera cano satis est potuisse uideri	b iii
b vi	Omnia: ut ipse tener mundi concreuerit orbis	
g ii	Fœlix qui potuit rerum cognoscere causas	
	Vnde hominum pecudumq; genus uitæq; uolantum	
e vi	Et quæ marmoreo fert monstra sub æquore pontus	
	Et si quid simul ignis habet: uel mobilis humor	
g ii	Haud aliter prima crescentis origine mundi	
	Illuxisse dies alium ue habuisse tenorem	e vii
	Crediderim: maior rerum mihi nascitur ordo	e x
e iiii	Si qua fides: tanto est operi nactura uetustas	
b ii	Namq; fatebor enim: leuium spectacula rerum	
	Semper æquos atq; arma uirum pugnasq; canebā	
g i	Ft studio: incassum uolui exercere laborem	
g iii	Omnia temptanti potior sententia uisa est	
e vi	Pandere res altas terra & caligine mersas	
	Inq; dies: aliquid iam dudum inuadere magnum	e ix
e xi	Mens agitur mihi nec placida contenta quiete est	
e vi	Ore fauete omnes lætasq; aduertite mentes	
g iiii	Matres atq; uiri pueri innuptæq; puellæ	

De creatione mundi. Capi. V.

e vi	Principio cælum ac terras camposq; liquentes	
eodē	Lucentemq; globum: lunæ solisq; labores	e i
g i	Ipse pater statuit: uos o clarissima mundi	g i
eodē	Lumina labentem cælo quæ ducitis annum	
e iii	Nam neq; erant astrorum ignés nec lucidus æther	
e v	Sed nox atra polum bigis sub nocte tenebat	
e v	Et chaos in præceps tantum tendebat ad umbras	
	Quantus ad æthereum cæli suspectus olimpum	

De diuisione lucis a tenebris. Capi. VI.

e x	Tunc pater omnipotens rerum cui summa potestas	
e vi	Altera dimouit tenebrosum & dispulit umbras	

Et medium

g i Et medium luci atq; umbras iam diuidit orbem
e iii Sidera cuncta notat: tacito labentia cœlo
e vii Intentos uoluens oculos qua parte calores
g iii Auſonios tulerat: quæ terga auerterit axi
Obliquus qua ſe ſignorum uerterit ordo

¶ De diuiſione anni in quattor partes. ſ. in hyemem: uer: æſtatem & autumnum. Capi. VII.

e iii Poſtquam cuncta uidet cælo conſtare ſereno
e x Omnipotens: ſtellis numeros & nomina fecit
g iii Temporibuſq; parem diuerſis quattuor annum
Aeſtus & pluuias & agentes frigora uentos
eodẽ Atq; hæc ut certis poſſemus diſcere ſignis
g ii Verre tument terre & genitalia ſemina poſcunt
g i Ac medio toſtas æſtu terit area fruges
Et uario ponit fœtus autumnus: & atra
Venit hiemps teritur furentia bacha trapetis
eodẽ Atq; in ſe ſua per ueſtigia uoluitur annus
Tempore iam ex illo fœcundus imbribus æther
Magnus alit magno commixtus tempore fœtus

¶ Opus primæ diei. Capi. VIII.

e iiii Et iam prima nouo ſpargeat lumine terras
e ii Ducebatq; diem ſtellis aurora fugatis
b ix Tunc durare ſolum & diſcludere nerea ponto
eodẽ Incipit & rerum paulatim ſummere formas
e v Et uariæ pelagi facies: inmania cæte
e viii Aequora uertebant caudis æſtumq; ſecabant
g iiii Nec non & uaſti circuibant æquora ponti
e ii Iam ſole infuſo: iam rebus luce retectis
g iiii Exultans roremq; ſimul diſpargit amarum

¶ Secundæ diei opus. Capi. IX.

e iii Poſtera iamq; dies primo ſurgebat eoo
g ii Fudit humus flores & frondes explicat omnes
eodẽ Sanguineiſq; inculta rubent amaricha bacchis
Non raſtris hominum nec ulli obnoxia curæ

¶ Diei tertiæ opus. Capi. X.

e ii Tertia lux gelidam cælo dimouerit umbram
g ii Auia tunc resonant auibus uirgulta sonoris
g i Et liquidas corui presso dant gutture uoces
b i Nec gemere aerea cessabit turtur ab ulmo

ℭ Opus quarti diei. Capi. XI.

e iii Quarto terra dies: uariarum monstra ferarum e vi
eodẽ Omnigenumqꝫ pecus: nullo custode per herbam
e vi Educit siluis: subito mirabile uisu e i
e xii Tunc demum mouet arma leo: tunc pessima tygris g iii
g iiii Squammosusqꝫ draco: & fulua ceruice leæna
e vii Sceuire ac formæ magnorum ululare luporum
Cætera pascuntur uirides armenta per agros
Nec gregibus liquidi fontes: nec gramina desunt

ℭ Quintæ & sexte dierum opera. Capi. XII.

e iii Iamqꝫ dies alterqꝫ dies processit: & omne e x
e x Hoc uirtutis opus diuine mentis & artis
e i Prospiciens genitor perfectis ordine rebus
eodẽ Expleri mentem nequit: ardescitqꝫ tuendo
g iiii Terrarum tractusqꝫ maris cælumqꝫ profundum
e viii Alituum pecudumqꝫ genus: secumqꝫ uolutat e xii
e i Qui mare: qui terras: omni ditione tenentur
g ii Neu signes iaceant terra iuuet usqꝫ morari e vi

ℭ De formatione primi hominis. Capi. XIII.

Talia uersanti subito sententia sedit
Cœlicemqꝫ trahit limum figitqꝫ premendo
Pingue solum primis ex templo: a mensibus anni
Iamqꝫ improuiso tante pietatis imago
Processit noua forma uiri pulcherrima rerum
Os humerosqꝫ deo similes cui mentem animumqꝫ
Maiora agit nec non opera ad maiora remittit

ℭ De formatione Eue. Capi. xiiii.

e vi Queritur hinc alius: nec quisqꝫ ex agmine tanto
eodẽ Audet adire uirum: sociusqꝫ in regna uocari e vii
g iiii Haud mora continuo: placidam per mẽbra quietẽ e i

Dat iuuenis

e	iii	Dat iuueni:& dulci declinant lumina ſomno	e iiii
e	x	Atq; illi medio in ſpacio: iam noctis opacæ	e viii
eodē		Omnipotens genitor: coſtas & uiſcera nudat	e i
e	xi	Harum unam iuueni: laterum compagibus actis	eodem
e	vi	Erripuit: ſubitoq; oritur mirabile donum	eodem
e	vii	Argumentum ingens clara cum luce refluxit	e ii
e	xi	Inſignis facie: & pulchro cum pectore uirgo	e iii
e	vii	Iam matura uiro: iam plenis nubilis annis	
eodē		Olli ſoprenum ingens rupit pauor: oſſaq; & artus	
e	iiii	Coniugium uocat: & ſtupefactus minime preſſit	e viii
e	viii	Excepitq; manu: dextramq; amplexus adheſit	

¶ Benedictio Adæ & Euæ a domino. Capi. xv.

e	vi	His demum exactis: torquet qui ſydera mundi	e ix
e	x	Iuſſit eo dicente: premit placida æquora punctus	e x
eodē		Et tremefacta ſolo eſt tellus: ſiler arduus æther	
e	iii	Viuite fœlices: interq; uirentia culta	
e	vi	Fortunatorum nemorum ſedeſq; beatas	g i
e	vii	Hæc domus hæc patria eſt requies ea certa laborum	
e	i	His ego nec metas rerum nec tempora pono	
eodē		Imperium ſine fine dedi: multoſq; per annos	e i
b	iiii	Non raſtrum patietur humus nec uinea falcem	
g	iiii	At genus immortale manet: nec tarda ſenectus	e vi
e	xi	Debilitat uires animi mutatq; uigorem	

¶ Dominus prohibet ne comedant de ligno ſcientiæ boni & mali alioquin morientur. Capi. xvi.

e	vii	Vos quæcunq; dicam animis aduertite ueſtris	
e	vi	In medio ramos annoſaq; brachia tendens	
e	i	Eſt in conſpectu ramis fœlcibus arbor	g iii
e	vii	Quam neq; fas igni cuiquam nec ſternere ferro	
eodē		Religione ſacra: nunquam conceſſa moueri	e iii
e	vi	Hac quicunq; ſacros decerpſerit arbore fœtus	
e	xi	Morte luet merita: nec me ſententia uertit	e i
e	iii	Nec tibi iam prudens quiſquam perſuadeat auctor	
g	iii	Commaculare manus liceat: te uoce moueri	e x
g	ii	Fœmina: nec te ullius uiolentia uincat	
g	i	Si te digna manet diuini gloria iuris	

¶ Oſtenſio paradiſi & eius deſcriptio. Capi. xvii.

e	iii	Postquam cuncta pater: cæli cui sydera parent	e x
e	viii	Composuit legesqꝫ dedit: camposqꝫ nitentes	e vi
e	vi	Desuper ostentat: tantarum gloria rerum	e iiii
e	vi	Ecce autem primi sub cardine solis & ortus	
e	i	Deuenere locos: ubi mollis amaricus illos	e i
eodē		Floribus & dulti aspirans complectitur umbra	
g	ii	Hic uer purpureum: atqꝫ alienis messibus æstas	
g	iiii	Hic liquidi fontes: & cæli tempore certo	g iiii
eodē		Dulcia mella premunt hic candida populus antro	b ix
b	ix	Imminet & lentæ texunt umbracula uites	
g	iiii	Inuitant croceis alantes floribus orti	
e	vi	Inter odoratum lauri nemus: ipsaqꝫ tellus	g i
eodē		Omnia liberius nullo poscente ferebat	
e	ix	Fortunati ambo si mens non leua fuisset	e ii
e	xi	Coniugis infandæ decuit post exitus ingens	e v

Tentatio primoꝝ parētum a diabolo. Capi. XVIII.

e	ii	Iamqꝫ dies infanda aderat per florea rura	e i
g	i	Ecce inimicus atrox immensis orbibus anguis	e ii
e	v	Septem ingens gyros: septena uolumina uersat	
e	iii	Nec uisu facilis nec dictu affabilis ulli	
e	xi	Obliqua insidia ramo frondente pependit	e vii
e	vii	Vipeream inspirat animam: cui tristia bella	
eodē		Iræ inuidieqꝫ & noxia crimina cordi	
eodē		Odit & ipse pater tot sese uertit in ora	
e	xi	Arrectisqꝫ horret squammis: & nequit in ausum	
eodē		Aut intentatum sceleris doliue relinquat	
e	vi	Sic prior aggreditur dictis seseqꝫ obtulit ultro	

Eua seducitur primo. Capi. XIX.

e	vi	Hic ait: o uirgo lucis habitamus opacis	e vi
eodē		Riparumqꝫ thoros: & prata recentia riuis	e xi
e	xi	Incolimus quæ tanta animis ignauia uenit	
b	vii	Strata iacent passim sua quæqꝫ sub arbore poma	
g	iii	Pocula sunt liquidi fontes cælestia dona	g iiii
e	ii	Atractare nescis: id rebus defuit unum	
e	v	Quis prohibet causas penitus temptare latentes	e iii
e	viii	Vana superstitio: rerum pars altera adempta est	e ix
e	xii	Conditio mea si non irrita dicta putares	e x
eodē		Auctor ero audendi sacrata soluere iura	e ii

Tu coniunx

e iiii Tu coniunx tibi fas est animum temptare precādo e iiii
b vii Dux ego uester ero:tua sit mihi certa uoluntas
e iii Extruimusq; choros dapimus expulamur opimis

¶ Et comedit Eua de fructu ligni uetiti.capi.xx.

e ii Sic ait & dicto citius:quod lege tenentur e xii
e vii Subiciunt epulis oculi:uenerabile lignum eodem
eodē Inspiciunt:atq; dapes contactuq; omnia fœdant e iii
e i Precipue insistit pesti deuota futuræ
g ii Miraturq; nouas fondes:nec non sua poma
e vi Causa mali tanti summotenus attegit ore e i
e vii Maius adorta nephas maioremq; adorsa furorem

¶ Eua seduxit uirum ad esum pomi.Capi.xxi.

e ii Heu misero coniunx aliena ex arbore germen
e xi Obicit:atq; animum subita dulcedine mouit e viii
e xi Continuo noua lux oculis effulxit:at illi e xi

¶ Vident se nudos & faciunt sibi perizomata.Capi.xxi.

e viii Terrentur uisu subito:nec plura morari e v
e vii Corpora sub ramis abiectæ frondis in umbram
e iiii Consertum tegmen:nec spes opis ulla dabatur e ii
e xi At non hoc illis hominum rerumq; repertor
e xi Obseruans oculis:cedes & facta tyramni e viii
e iiii Præsensit uotumq; ferens quod fœmina possit e v
Continuo inuadit:procul o procul este profani e vi
Conclamat cælum ac terras qui numine firmat e iiii

¶ Et quærunt fugere & se abscondere.Capi.xxiii.

e x Atq; illi longe gradientem ac dira furentem
eodē Vt uidere metu uersi retroq; ruentes
e vi Diffugiunt siluas & sic ubi concaua furtim
e v Saxa petunt:piget incepti lucemq; nec auras e vi
eodē Respiciunt:tedet cæli conuexa tueri e iiii

¶ Increpat illos dominus.Capi.xxiiii.

e iiii Nec longum in medio tempus cum creber ad auras e ii
e ii Visus adesse pedum sonitus,genitorq; per umbram
e x Talibus affatur dictis:atq; increpat ultro e ix
e v Infœlix que tanta animum dementia cepit
eodē Quis furor ille nouus quo nunc quo tenditis (inquit)
e iiii Regnorum immemores:quæ mentē insania mutat e xii
e vi Dicite:quæ lucis miseris tam dira cupido

e i Maturate fugam: totoq; absistite luco e vi
e iii Nec reuocare gradum: si quando aduersa uocatis e ix
e x Est licitum: flammis ambit torrentibus amnis e vi
e vi Per medium stridens: torquentq; sonantia saxa eodem
e iii Attollitq; globos flammarum & sydera lambit

¶ Adam se excusat. Capi. xxv.

e v Ille sub hæc tua me genitor: quoq; tristis imago e vi
e viii His posuere locis: merui nec deprecor (inquit) e xii
e x Omnipotens sonitumq; pedum uocemq; tremisco e iii
e xi Conscius audacis facti monitiq; sinister e x
g ii Fœmina fert tristes sucos tardumq; saporem
e iiii Illa dolos dirumq; nephas sub pectore uersans
e ii Insontem infando iudicio moritura puella e iiii
e x Dum furit incautum crudeli morte peremit
e vi Suasit enim scis ipse: nec est te fallere cuiquam g iiii
b vii Vt uidi ut perii: ut me malus abstulit error
e xi Contigimus manu quod non sua seminat arbos

¶ Hic primo deus maledicit serpenti. capi. xxvi.

g ii Tunc pater omnipotens solio se misit ab alto e viii
e iii Accipe ergo animis atq; hæc mea figite dicta
e vi Tuq; prior scelere ante alios imanior omnis e i
e vi Quem nec longa dies: pietas nec mitigat ulla
e vi Hortator scelerum: coluber mala gramina pasces e ii
g iiii Desidia latamq; trahens inglorius aluum
e vii Cede locis: nullis hominum cogentibus ipse e ii
g ii Tentus ut argilla & dumosis calculus aruis

¶ Deinde infligit homini labores. Capi. xxvii.

e ii At tibi pro scelere: exclamat pro talibus ausis
e xi Omne æuum ferro territur: primusq; per artem g ii
e vi Heu miserande puer: terram insectabere rastris g ii
g i Et sonitu terribis aues: horrebit in aruis
eodē Cardinis & spinis surget paliurus acutis
Lappæq; & tribuliq; & fallax herba ueneni
At sic triticeam in messem robustaq; farra
Exercebis humum: frustra expectabis aceruum
Concussaq; famem in silius solabere quercu
e vi Insuper his subeunt morbi tristisq; senectus

¶ Postea reprehendit Euã: & indicit eis mortẽ.ca.xxviii.

g iii Et labor & diræ rapit inclementia mortis
eodẽ Hæc tibi semper erunt: tuq; o sæuissima coniunx e xi
e i Non ignara mali caput horum & causa malorum
g iiii Magna lues commissa tibi: heu perdita nescis e iiii
e iiii Nec quæ circunstent te tanta pericula cernis
eodẽ Nunc morere ut merita es: tota quod mente petisti
e ix Nec mea iam mntata loco sententia cedit

¶ Et flentes ambo fugantur de paradiso. Capi.xxix.

e ii At iuuenem primum sæuus circumstetit horror
e vi Diriguere oculi: nec se celare tenebris e ix
e xii Amplius: aut notas audire aut redere uoces e v
e vii Haud mora festinant rapidis iussiq; fetuntur
Passibus & pariter gressi per opsca dierum. e vi
e vi Corripiunt spatium medium lumenq; relinquunt e v
e x Flentes: & paribus curis uestigia figunt e vi
e iiii Tum uictum in siluis bacchas lapidosaq; corna
eodẽ Dant rami: & uulsis pascunt radicibus herbæ

¶ Nascuntur duo filii Euæ. Capi.xxx.

e iiii Interea magno sol circumuolitur anno
eodẽ Matri longa decem tulerant fastidia menses
g i Vnde homines nati durum genus inde per artem e xii
g iii Haud herbæ campo apparent aut arbore frondes
g ii Inq; nouos soles audent se germine tuto
Credere: & lentis uuam dimittere rammis g iiii
g iiii Instituunt ideoq; dolent inholescere sulco g ii

¶ A Caym post altare occiditur Abel. Cap.xxxi.

e vii Tunc gemini fratres adolent dum altaria cedis e vii
e ii Alter in alterius prælato inuidit honori e v
eodẽ Horresco referens consanguinitate propinquum e ii
e iii Excipit incautum patriasq; obtruncat ad aras
e ii Sanguine fœdantem quos ipse sacrauerat ignes

¶ Deinde ceperunt omnia mala in hominibus & animalibus propter auaritiam & inuidiam. capi.xxxi.

e iii Tunc genitor: uirus serpentibus addidit atrys g i
g i Malaq; decussit foliis ignemq; remouit
Prædariq; lupos iussit pontumq; moueri
eodẽ Et passim riuis currentia uina repressit

Mox & iumentis labor additus ut mala culmo
Eſſet rubigo: & uictum ſeges ægra negaret e iii

¶ Incipiunt animalia capi & uolatilia.

g iii Tunc laqueis captare feras & fallere uiſco
eodē Inuentum & duris urgens in rebus ægeſtas g i
eodē Mouit agros curis acuens mortalia corda
e viii Deterior donec paulatim decolor ætas
g ii Ferrea progenies durum caput extulit aruis
e viii Et belli rabies & amor ſucceſſit habendi
g ii Iuſtitia excedens terris ueſtigia fecit
e iiii Nec longum in medio tempus: furor: iraqꝫ mentem e ii
g ii Precipitant gaudent perfuſo ſanguine fratres
eodē Condit opes alius defoſſo incubat auro
Nec doluit miſerans inopem: dexteramqꝫ tetendit

¶ Deus miſit diluuium ꝑpter maliciam hominũ. xxxiii.

e x Tunc pater omnipotens: grauiter commotus ab alto e i
e ix Aethere ſe mittit: tellurem & fundit in undas e xii
e xii Diluuium mittens cœlumqꝫ in tartara ſoluit
e ii Sternit agros: ſternit ſata leta bouumqꝫ labores
g i Diluuit: implentur foſſe & caua flumina creſcunt
g iii Et genus omne neci pecudum dedit atqꝫ ferarum

¶ Et Noe ſaluatur con tota eius famiglia. Capi. xxxiiii.

e i Tum pietate graui ac meritis: mirabile dictu e iiii
e ii Qui fuit inuentor ueri & ſeruatiſſimus æqui
e vi Erripitur læto: tantis ſurgentibus undis e vi
g iiii Vt genus unde noue ſtirpis reuocetur humanum

¶ Populus iſrael fugit a Pharaone in deſertum & tranſ-ſit mare rubrum & date ſunt leges Moyſi. Capi. xxxv.

e vii Diluuio ex illo partibus dat iura uocarit e v
e xi Omnipotens magniſqꝫ agitat ſub legibus æuum e iiii
e viii Quid memorem infandas cedes quid facta tyramni
g iiii Neſciaqꝫ humanis precibus manſueſcere corda
e vii Egyptum uireſqꝫ orientis & ultima bella
g iiii Magnanimoſqꝫ duces totiuſqꝫ & ordine gentis
b v Quo curſu: deſerta petiuerit & tribus & gens e vii
e ix Magna uirum tanti meriti non immemor unquam
e vi Quiqꝫ ſacerdotes adſint altaria iuxta e iiii
eodē Quiqꝫ pii uates pro libertate rubebant

Qui bello

e vii Qui bello exciti reges: quæ littore rubro e viii
e viii Complerint campos acies quibus asserit armis eodem
e iiii Rex genus egregium magno inflammante furore e iiii
eodē Agmen agens equitum & florentes ære cateruas
e i Cetera facta patrum pugnataq; in ordine bella e viii
g iiii Prætereo: atq; aliis post memoranda relinquo.

De mysteriis noui testamenti.

Et primo de incarnatione filii dei per spiritum sanctum. Capi. I.

e xi Nunc ad te tua magne pater consulta reuertor
e vii Maius opus moueo: uatum predicta priorum e iiii
e iii Aggredior: quamuis angusti terminus æui eodem
Accipiat: tentanda uia est: qua me quoq; possim e iii
Tollere humo & nomen fama tot ferre per annos eodem
b iiii Quod tua progenies cælo descendit ab alto
e viii Attulit & nobis aliquando optantibus ætas
eodē Auxilium aduentumq; dei: cum foemina primum e viii
e i Virginis os: habitumq; gerens mirabile dictu
b vii Nec generis nostri puerum nec sanguinis ædunt
e v Sed quia terrifica cecinerunt omnia uates
e vii Aduentare uirum: populis terrisq; superbum e ii
e ii Semine ab æthereo: qui uiribus occupat orbem e vii
e i Imperium oceano famam qui terminet astris e vii

De natiuitate iesu christi. Capi. ii.

e viii Iamq; aderat promissa dies: quo tempore primum
eodē Extulit os sacrum diuinæ stirpis imago e v
Missa sub imperio: uenitq; de corpore uirtus eodem
g iiii Mixta deo: subiitq; cari genitoris imago e ii

De magis offerētibus munera & stella eorū duce. iii.

g iiii Haud: mora continuo cæli regione serena e viii
e ii Stella facem ducens magna con luce refluxit
e ix Agnouere deum proceres: cunctiq; repente e i
e v Muneribus cumulant: & sanctum sydus adorant e ii
e ii Tunc ueri manifesta fides clarumq; paterne e xi
e xii Nomen uirtutis & christi agnoscere uultum e ii
e i Flagrant: & quæ dent diuini signa decoris e v

Herodes rex turbatur audita natiuitate iesu xpi. iiii.

e iiii Protinus ad regem: magno clamore furentē e iiii
e iii Fama uolat magnaſq; acuit rumoribus iras e xii
e iiii Inceditq; animum: matriſq; allabitur aures e viii
eodē Illa dolos: dirumq; nephas: ac inſcia rerum e xii
Præſenſit: metuſq; excipit prima futuros e iiii
e vi Præſcia uenturi: furtim mandauit alendum e iiii
e viii Dum curæ ambigue: dū mens exeſtuat ira e iiii

¶ Herodes rex iubet occidi pueros. Capi. v.

e vii At rex ſollicitus: ſtirpē & genus omne futuꝝ e iiii
e ii Præcipitare iubet ſubiectiſq; urere flammis
e iii Multa mouens: mittitq; uiros q̄ certa reportēt e ii
eodē Haud ſecus ut iuſſi faciunt rapidiſq; feruntur
Paſſibus & magnis urbem terroribus implent e xi
e vi Continuo audite uoces: uagitus & ingens
eodē Infantumq; animę flentes: ante ora parentū g iiii
eodē Corpora natorum ſternuntur limine primo

¶ Maria mater Domini aufugit cum filio in Egyptum. Capi. vi.

e iiii At mater gemitu non fruſtra exterita tanto
e xi Ipſa manu pre ſe portans: turbante tumultu e v
g iii Infantem fugiens plena ad preſepia redit
e viii Hic natum anguſti ſubter faſtigia tecti
e xi Nutribat teneris immulgens ubera labris
b iiii Hæc tibi prima puer fundent cunabula flores
eodē Mixtaq; ridenti paſſim cum bacchare tellus
Molli paulatim colocaſia fundet acanto

¶ Chriſtus diſputat in templo in medio ſeniorum. Capi. vii.

b viii Et iam finis erat: perfecto temporis orbe e vii
e vii Vt primum ceſſit furor & rabida ora quierunt
e ix Ante annos animum geſtans cœleſtis origo.

¶ Omnes mirantur de ſapientia chriſti & ſequuntur eum. Capi. VIII.

e vii Per medias urbes graditur populoſq; propinquos
Illum omnis tectis agriſque effuſa iuuentus
eodē Attonitis inhians animis proſpectat euntem
Turbaque miratur matrum quis ſpiritus illi e v
e v Quis uultus uociſue ſonus uel greſſus eunti eſt

¶ Teſtimoniū

¶ Testimonium ioannis iesu de christo. Capi. IX.

e vii Continuo uates namq; hic certissimus auctor
e viii Ut procul a gelido secretum a flumine uidit
e vi Tempus: ait deus ecce deus: cui maxima rerũ e ix
eodẽ Verborumq; fides: tu non eris alter ab illo. e v
b vi Fortunate puer: cæli cui sydera parent e x
e vi Sic equidem ducebam animo rebarq; futurum
e ii Expectate uenis: spes & solatia nostri. e viii

¶ Christus Baptizatur a ioanne & spiritussanctus descendit de cœlo. Capi. X.

Hæc ubi dicta dedi fluuio uersare salubri g i
e x Accipit uenientem: ac mollibus extullit undis
eodẽ Exultantq; uada: & subito commota columba e v
e iii Deuolat & super caput astitit: inde repente
e iiii Rapit iter liquidum celeres quoq; commouet alas
e viii

¶ Multi Baptizati sunt cum Christo. Capi. XI.

Huc omnis turba ad ripas confusa ruebat
e vi Certatim largos: humeris infundere roris
g i

¶ Vox de cœlo audita est: Hic est filius meus dilectus &c. Capi. XII.

e xii Tum genitor: natum dictis compellit amicis
e i Nate mee uires: mea magna potentia solus
e x Et predulce decus: magnum rediture parenti e x
b vii A te principium tibi desinit accipe testor e x
e vii O mea progenies: qua sol utrumq; recurrens e vii
eodẽ Aspicit occeanum perfecto letus honore e iiii
Omnia sub pedibus uerti regiq; uidebis
e ix Tu regere imperio populos matresq; uirosq; e ii
e i Iam pridem desides animos desuetaq; corda
g i Ignarosq; uie mecum miseratus inhertes
eodẽ Aggredere & uotis iam nunc: assuesce uocare
e iii Dixerat ille patris magni parere parabat
eodẽ Imperio: instans operi regnisq; futuris e i
e vi Heu pietas heu prisca fides quas dicere grates
e ii Incipiam: si parua licet componere magnis
eodẽ Nec mihi iam patriam antiquam spes ulla uidendi
b i Nec spes libertatis erat nec cura salutis

¶ Omnia rident: de aduentu domini. Capi. xiii.

b i Hic mihi reſponſum dedit primus ille petenti
e vi Concretam exemit labem purumq; reliquit
eodē Aethereum ſenſum: meq; in mea regna remiſit e ii
e vi Illum ego per flammis agerem ſi ſirtibus exul
e x Per uarios caſus per mille ſequentia tæla e
e xii Quo res cunq; cadant: unum per numine tanto e ii
e vi Exequerer: ſtrueremq; ſuis altaria donis
eodē Huius in aduentu tantarum munera laudum e viii
b v Ipſi letitia uoces ad ſydera iactant
eodē Iutonſi montes reſpondent omnia ualles b x

❡ Ductus eſt ieſus ut tentaretur a diabolo. Capi. xiiii.

e xiii Tempore non alio: magnum & memorabile nomē e iiii
e vii Serpentum furiale malum meminiſſe neceſſe eſt e vi
e ii Auſus quin etiam: fama eſt obſcurior annis e vii
e iii Compellare uirum: & ueniendi poſcere cauſas e vi
e vi Hucubi tendentem aduerſum per gramina uidit
e x Subſtitit infremuitq; ferox; dominumq; potentem e vi
e xi Sautius: at ſerpens affatur uoce ſuperba e vi
e iii Vera ne te facies? uerus mihi nuncius affers
e viii Qui genus unde domo: qui noſtra ad limina tēdis? e vi
e vi Fare age: quid uenias: nam te dare iura loquūtur e i
g iiii Aut quis te iuuenum: confidentiſſime noſtras
eodē Iuſſit adire domos: paciq; imponere morem? e v
b i Non equidem inuideo miror magis accipe porto e x
e x Quid dubitem? & quæ nunc animo ſententia ſurgat
e x Eſt domus alta: uoca zaphyros & labere pennis e iiii
e vii Ardua tecta petens: auſus te credere cœlo e v
g iiii Si modo quem memoras pater eſt tibi? ſydera parēt

❡ Chriſtus diabolum alloquitur. Capi. xv.

e ix Olli ſubridens ſedato pectore fatur
e viii Haut uatum ignarus uenturiq; inſcius æui
e iiii Diſſimulare etiam ſperaſti perfide ſerpens
e iii Nec dubites iam uera uides optataq; pennis e xii
e xii Aſtra ſequi clauſumq; caua te condere terra
e x Quo peritore ruis: maioraq; uicibus audes?
e v Cede deo toto proiectus corpore terra e xii

❡ Diabolus fugit audito chriſto. Capi. xvi.

Nec plura

e vi Nec plura his ille admirans uenerabile donum
e x Fronte præmit terram: & spumas agit ore cruento g iiii
e xi Contentusq; fuga cecis se immiscuit umbris

¶ Dominus iesus eligit discipulos & multa turba sequitur illum. Capi. xvii.

e iii Interea magnas uolitans it fama per urbes
e v Conuenere uiri: mens omnibus una sequendi
e ii In quacunq; uelit pelago decurrere terras
e v Multi præterea: quos fama obscura recondit
e iiii Concurrunt fremitu denso stipantq; frequentes
e xi Exultantq; animis: medium nam plurima turba e vi
e vi Hunc habet atq; animis extantem suscipit altis

¶ Iesus predicat ad turbas de regno dei de contemptu diuitiarum: & de penis inferni. Capi. xviii.

e ii Quos ubi consertos audere in prelia uidit
e viii Incipit & dictis diuidum inspirat amorem
e vi Discite iustitiam moniti & succurrite fessis
e v Pro se quisq; uiri: cuicunq; est copia læti e v
e viii Communem uocate deum: meliora sequamur e iii
e v Quoq; uocat uertamus iter: uia prima salutis e vi
e ii Intemerata fides & omnes sibi conscia recti
e iii Vobis parta quies perfecto temporis orbe
e ix Nam qui diuitiis soli incubuere repertis
Nec partem posuere suis: dum uita maneret
e iii Pulsatus ue parens & fraus innexa clienti
e vii Tunc cum frigida mors animam uel deserit artus
Inclusi penam expectant: quæ maxima turba est
Infernisq; ciet tenebris: ueterumq; malorum e vi
e vi Supplicia expendunt aliis sub gurgite uasto
Infectum luitur scelus aut exuritur igni
Turbidus hic cæno uastaq; uoragine gurges
e vi Extuat atq; homiuem: cocciti eructat harenam
Hinc exauditi gemitus & seua sonare
Verberarum stridor ferri strictæq; cathenæ
Semper & obducte densantur nocte tenebre

¶ Et predicat ne colant idola. Capi. xix.

e i Præterea quæ dicam: animinis aduertite uestris e ii
b i Non ego uos post hac: cesis de more iuuencis e iii
e viii Religione patrum: truncis & robore natas e viii

e ix Mortali ue manu effigies nec templa deorum
e iii Audite & repetens iterum iterumq; monebo
e ix Sed periisse semel satis est: natumq; patremq;
g i Profuerit meminisse magis: si credere dignum est
g iii Sed fugit interea fugit irreuocabile tempus
g i Flammarumq; dies: & uis inimica propinquat
e v Attonitis hesere animis: nec plura moratus

¶ Prædicat de iudicio uenturo. Capi.xx.

e ii Hic aliud maius miseris mortalibus egris
e iii Iudiciumq; canit tristes denuntiat iras
e i Venturum excidium: & uasta conuulsa ruina e iii
g i Omnia tunc pariter rutilo miserier igni
e ix Pallentesq; polo stellas coeliq; ruinam e i
e ii Tunc uero tremefacta nouus per pectora cunctis
Insinuat pauor & taciti uentura uidebant

¶ Quidam rogauit dominum quid faciendo uitam eternam possideret. Capi.xxii.

e vii Hæc super aduentu cum dicta horrenda moneret e iii
e ix Ore puer prima signis intonsa iuuenta
e ii Diues opum studiis florens & nobilis ortu g iiii
e vii Quinq; greges illi ballantum & bina redibant
Armenta & dapibus mensas onerabat opimis g iiii
e vi Continuo alacris palmas utrasq; tetendit e vi
e i Et genua amplectens: sic ore affatus amico est e iii
g iiii O deus o fame merito pars maxime nostre
e i Ad te confugio & supplex tua numina posco
e vi Omnia perfeci iussa atq; animo mecum ante peregi
Erripe me his inuite malis quid deniq; restat e xii
e iii Quod ue sequens tantos possim sufferre labores
e viii Accipe daq; fidem mihi iussa capescere fas est e i

¶ Respondit ei dominus. Capi.xxiii.

e vi Atq; huic responsa paucis ita reddidit heros
e xii O prestans animi iuuenis assiste precando e viii
b x Nec te peniteat nihil tibi o amice relictum est e vi
e vii Hoc etiam his addam tua mihi si certa uoluntas
e viii Disce puer contemnere opes & te quoq; dignum
Finge deo: & que sit poteris cognoscere uirtus b iiii

Da dextram

e vi Da dextram misero: fratrem ne desere frater e x
e vii Si iungi hospicio properat coniunge uolentem
g ii Casta pudicitiam seruet domus: en age segnes e iiii
e iiii Rumpe moras: rebus ueni non asper egenis e viii
e xi Dixerat hæc: ille in uerbo uestigia torsit e iii
e i Tristior: ora modis attollens pallida miris e xi
e xii Multa gemens seseq; oculis attollit & aufert e iiii

Christus insedit asello. Capitulum. xxiiii.

g i Tunc etiam tardi celestis herus aselli
e ii Insedit nimbo effulgens tum plurima circum e v
g iiii Matres atq; uiri pueri uelamina uoto e vi
Subiciunt: funemq; manu contingere gaudent e ii
e xi Iamq; propinquabant portis templumq; uetustum e ii
e viii Antiquæ cedri centum sublime columnis e ii
e x Ingreditur: magna medius comitante caterua e v

Christus expulit flagello ementes & uendentes de templo. capi. xxv.

e vii Horrendum siluis: hæc illis curia: templum e vii
Hæc sacre sedis: miroq; honore colebant e iiii
e i Namq; sub ingenti lustrat dum singula templó
e vii Horrescit uisu subito insonuitq; flagello e v
e xii Significatq; manu & magno simul intonat ore
e vi Quæ scelerum facies quæ ue æra micantia cerno e ii
e iii Cæsaris & nomen: & nomen insania mutat e iii
Hæc nobis prima sedes: est hic tempore certo g iiii
e vii Perpetuis soliti patrum considere mensis
e ii Obstupuere omnes gelidusq; per ossa cucurrit e vi
Ima dolor: mensasq; metu liqu..re priores e iii

Discipuli periclitantur in mari. Capi. xxvi.

e iii Inde ubi præ fides pelago tranquilla per alta e ii
e ii Deducunt socii naues atq; arte magister e viii
Hic alius funda latum transueto erat amnem g i
Alta petens: pelagoq; alius trahit humida lina
Postq̄ altum tenuere rates: nec iam amplius uelle e iii
Occurrunt terre: crebris micat ignibus æther e i
Erripiunt subito nubes cœlumq; diemq;
e v Consurgunt uenti & fluctus ad sydera tollunt e v
At sociis subit gelidus formidine sanguis e iii

e iii Diriguit:cecidere animi:cunctiq; repente e i
Portum expectabant flētes uox oibus una e v

Discipuli clamant adiuua nos perimus.
Speq; metuq; inter dubii seu uiuere credāt e i
e i Siue extrema pati læti discrimine paruo e iii
Qualia multa mari naute ponūtur in alto. e vii

Christus ambulans super mari imperat uentis. Capitu.XXVII.
Ecce deus magno miseri murmure pontū e i
e i Emissamq; hyemē sentit cui sūma potestas e x
e v Par leuibus uentis:& fluminis otior undis e vi
Prima petit maria & pelago decurrit aperto
e iii Nec longo distat cursu pereunte carina e v
e x Agnoscunt lōge regem dextramq; potētē e vii
e iii Nudati socii & magno clamore salutant
Postquam altos tetigit fluctus & ad æquora uenit
Hic uero horrēdum ac uisu mirabile ferre e 7
e v Subsidunt unde:ramo ut luctamē id esset e viii
e i Collectasq; fugat nubes graditurq; pequor e iii
Iam mediū:nec dum latera ardua corpore tangit
At media socios incedens naue per ipsos e i
Ecce gubernaculo rector subit ipse magister
e v Intremuit malus:gemuit sub pōdere ciba e vi
e iiii Vella cadunt pupiq; deus conscādit in alta e v
Et tandem leti naute:auertuntur harenæ e vi

De cæna domini. Capi.xxviii
e 6 De uexo interea prior sit uesper olimpo
e i Tunc uictu reuocant uires fusiq; per herbam
Et dapibus mensas onerant & pocula ponunt

Christus tradidit corpus & sanguinem discipulis:ad sacramenti mysterium. Capi.xxix.
e i Postquam prima quies epulis:mensæq; remotæ
e ii Ipse inter primos genitor instaurat honores
e xii Suspiciens cœlū:tunc facta silentia linguis e i
e xii Dāt māibus fruges:dulcesq; & fortibus ūdis g ii
e i Impleuitq; mero patheram ritusq; sacrorū e xii
e x Edoar immiscetq; preces:ac talia fatur

Christus predicat apostolis.

e iii Audite o proceres: & spes ut discite uestras
e v Nemo ex hoc numero: mihi non donatus adibit
Promissisq; patris: uestra inquit munera uobis
Certa manent pueri: & palmam mouet ordine ne-
mo e v

¶ Christus pronunciat passionem suam
Apostolis. Capi.XXX.

e 8 Et lux cũ primũ terris se crastina reddet e viii
e 5 Vnus erit tantum in me exitiumq; meorum g i
e iii Dũ medium pati se offert de corpore nostro e i
e 5 Namq; dies ni fallor adest seducite curas e x
e iiii Mecum erit iste labor: nec me sentẽtia fallit e x
e v Vnum ꝓ multis dabitur caput: hæc ita fatus e vi
Conticuit se iamq; dedit per mẽbra quietem e viii

¶ Fugiunt Apostoli. Capi.xxxi.

Diffugiunt comites: & nocte tegũtur opaca e 4
Multaq; dura suo tristi cum corde uolutant e 8
e ix Quid faciant herent infixi pectore uultus e 4
Verbaq; nec placidum membris dat cura quietem.

¶ Conqueritur petrus cum sociis. Capi.xxxii.

Tunc senior tales referebat pectore uoces e 5
e vi Multa putás ubi nũc nobis deus ille magister e 5
Quẽ seqmur? quo ue ire iubes ubi ponerẽ sedes e 3
e x O dolor atq; decus tantarum gloria rerum e 4
e iii Iá iá nulla mora est & nos rape in omnia tecũ e ii
Optamus teq; aspectu ne subtrahe nostro e 6

¶ Tumultus fit in iudeis. Capi.xxxiii.

e iiii Occeanum interea surgens aurora reliquit
e viii Iáq; sacerdotes: late loca questibus implent g 4
Cum populo & patribus ferturq; per agmina mur-
mur g 4
e i Quod genus hoc hominum que ue hunc tam bar-
bara mortem e xii
Permittit patria? pœnas cum sanguine poscunt
e ii Vndiq; collecti: & magno clamore sequũtur e ii
Insontem seuitq; animis ignobile uulgus e ix

¶ Christus hora sexta illuditur & ductus est ut cru
cifigatur. Capi.xxxiiii.

e iiii Sol mediũ cœli conscenderat igneus orbem e x
e ix Tunc subito accurri omnes populosq; patresq;
Exposcunt: fariq; iubent: quo sanguine crenis
e xii Quid ue petat: qd ue ipse ferat prædáq; tuẽtes e iii

Facta uiri manus dolor & stupor urget in hertes e x
Nescia mens hominum certant illudere capto e ii
e iiii Tunc uero captis concurrunt undiq; tælis
e xii Tollitur in cœlum clamor cunctiq; repente e i
e ii Corripuere sacram effigiem: manibusq; cruentis
e xi Ingentem quercum decisis undiq; ramis
e vi Constituunt spinisq; ligant ingentibus illum e ii
e vi Tendebantq; manū pedibus per mutua nexis e vii
e vi Triste ministerium sequitur quos cerera proles e v
Ausi omnes in mane nephas ausoq; potiti e vi

¶ Christus alloquitur iudeos
e x Ille autē in pauidus quo uincula nectitis inquit b vi
Tanta ne uos generis tenuit fiducia uestri e i
Post mihi non simili pœna commissa luetis;
e ii Talia perstabat memorans: fixusq; manebat

¶ Fit terremotus & sol obscuratur. Capi. XXXV.
e ii Interea magno misceri murmure cœlum e i
Incipit: & rebus nox abstulit atra colorem e vi
Impiaq; eternam timuerunt secula noctem g i
g i Terra tremit fugiere feræ & mortalia corda
Per gentes humiles strauit pauor: inde repente e viii
e ix Dat tellus gemitum: & cœlum tonat oē fragore e ix
¶ Christus descendit ad lymbum & extrahit animas. Capi. XXXVI.
e xi Extemplo comites herebi de sedibus imis g iiii
g iiii Vmbre ibāt tenues: tellus quoq; & æquora pōti g i
Signa dabant: sistunt amnes terræq; dehiscunt
Quin ipse stupuere domus: atq; intima læti g iiii
Tartaraq; & umbrose penitus patuere cauerne e viii
g i Sol quoq; exoriens: cuncti se scire fatentur e xi
Tunc caput obscura nitidum ferugine tinxit g i

¶ Christus tertia die resurrexit. Capi. xxxvii.
e xi Hosq; inter motus media inter talia uerba e xii
e x Tertia lux gelidam cœlo dimouerat umbram
g iiii Iamq; pedem referens superas ueniebat ad horas
e ii Cum subito ante oculos ingenti mole sepulchrū e 6
e xi Corpus ubi exanimū positū nec claustra nec ipse e ii
e ii Custodes sufferre ualent auulsaq; saxis e ii
e ii Saxa uident: laxis laterum compagibus arctis e i
Fit sonus

e ix Fit sonus ingenti concussa est pondere tellus
e ii Horror ubiq; animum simul ipsa silentia terrent

Ianuis clausis apparuit christus apostolis. Capi.38.

e viii Ecce autem primi uoluunt cum culmine cantus
e vii Ingreditur linquens antrum spoliisq; superbus e 8
Ibat ouans pulsaq; pedum premit excita tellus
e ii Vulneraq; illa gerens foribus sese ingerit arctis e xi
e ii Atq; hic ingentem comitum affluxisse nouorum
e ii Inuenit admirans numerum cunctisq; repente e i
e i Improuisus ait: coram quem queritis adsum
e vi Vicit iter durum pietas & inuida uirtus e v
e iiii Præcipites uigilate uiri timor omnis ab esto e xi
e xi Hi uestri reditus expectatiq; triumphi
e xi Hæc mea regna fides: oterq; quaterq; beati e i
e xi Quæ uobis quæ digna uiri pro laudibus istis
e xi Præmia posse reor solui quæ digna paraui e iiii
Accipite ergo animis quæ uos a stirpe parentum e iii
Prima tulit tellus eadem uos ubere læto e i
Accipiet reuocate animum mestumq; timorem
Mittite: & uosmet rebus seruate secundis

Christus comendat pacem ostendens uulnera dubitantibus de eo. Capi.xxxix.

e xi Quod superest læti bene gestis ordine rebus
e x Pacem opate manu: pacem laudate sedentes e xi
e xii Magnanimi pacis solum inuiolabile pignus
e v Et simul his dictis faciem ostendebat & ora
e vi Ora manusq; ambas: populataq; tempora ferro

Gauisi sunt discipuli: uiso domino. Capi.XL.

e v Inmiscentq; manus manibus: gaudentque uidentes
e vi Nec uidisse semel satis est iuuat usque morari
Et conferre gradum & dextræ cōiungere dextrā e 8

Ascendit ad cœlos: uidētibus discipulis. Capi. XLI.

e vi His demum exactis: spirantes dimouet umbras e vi
e ix Aera per tenerum cœloque inuectus aperto e i
e iiii Mortales uisus medio in sermone reliquit
e i Infert se sceptus nebula mirabile dictu
e vii Atque illum solio stellantis gloria cœli
Accipit eternumque tenet per secula nomen.

Impressum Venetiis per Bernardinum Benalium.

